Poprawa jakości pracy szkoły z uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Główne cele i założenia ujęte w Europejskim Planie Rozwoju naszej placówki to przede wszystkim: podniesienie kompetencji zawodowych kadry nauczycielskiej poprzez podniesienie kompetencji językowych, rozwój i zastosowanie innowacyjnych metod i technik nauczania, podniesienie kompetencji w zakresie stosowania TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych); podniesienie kompetencji w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi i o szczególnych potrzebach edukacyjnych, a także z uczniami szczególnie zdolnymi; ale również nabycie dodatkowych umiejętności „miękkich". Cele te zostały w dużej mierze zrealizowane. Wszyscy nauczyciele uczestniczący w kursach językowych podnieśli swoje kompetencje w tym zakresie. Dzięki temu osoby spoza zespołu językowego zaangażowały się w realizację europejskiego uczniowskiego projektu "Uczymy się przedsiębiorczości" w ramach programu Erasmus+, uczestniczą w mobilnościach, są w kontakcie mailowym z partnerami z innych krajów, czuwają nad realizacją projektu, sprawują opiekę nad młodzieżą podczas wyjazdów zagranicznych (od momentu ukończenia kursu wyjeżdżały z młodzieżą do Portugalii i Turcji, a także zaangażowały się w organizację spotkania projektowego w Polsce - gościliśmy partnerów z Finlandii, Portugalii, Rumunii, Wielkiej Brytanii i Włoch. Korzystają również z fachowej literatury obcojęzycznej, co podnosi ich warsztat pracy. Osoby należące do zespołu językowego podczas lekcji wykorzystują wiedzę i materiały zdobyte na kursach, dzięki czemu ich zajęcia są bardziej atrakcyjne.

Dzięki udziałowi w projekcie stosujemy również innowacyjne metody i techniki nauczania poznane na kursach i obserwacjach. Nauczyciele między innymi prowadzą wirtualne klasy, organizują zajęcia metodą projektową, starają się, aby uczniowie mieli kontakt z ciekawymi materiałami autentycznymi, a nie tylko typowo szkolnymi, wykorzystują w nauczaniu internet, przeprowadzają lekcje z wykorzystaniem technik i ćwiczeń poznanych na kursach tj. gier językowych, quizów, pracują z wideoklipem (piosenką), z materiałem wideo (kabaret), z mapą/rysunkiem; stosują powtórzenie wiadomości w formie tworzonych przez uczniów quizów.

Uczestnicy projektu podnieśli również swoje kompetencje w zakresie stosowania TIK. Prowadzą lekcje z użyciem komputera oraz tablicy interaktywnej, przygotowują materiały przy pomocy multimediów, nadzorują tworzenie przez uczniów strony internetowej i magazynu online. Zdobyta wiedza pozwala także na sprawdzanie w jaki sposób uczniowie wykonują swoje zadania przy pomocy komputera.

Podczas obserwacji szkół partnerskich nauczyciele poznali również ciekawe metody pracy z uczniami o szczególnych potrzebach edukacyjnych. Celem było wykorzystanie ich na rodzimym gruncie. Wiele z nich nie może być jednak u nas zastosowanych ze względu na duże różnice programowe, zaopatrzenie techniczne szkoły oraz organizację pracy. Pomimo to, wizyty w szkołach partnerskich stały się dla nas inspiracją do własnych poszukiwań i utwierdziły w przekonaniu, że kształcenie osób o szczególnych potrzebach edukacyjnych powinno mieć jak najbardziej praktyczny charakter i na to stawiamy w pracy w nimi.

Jeśli chodzi o rozwinięcie tzw. kompetencji miękkich, to nauczyciele poprzez uczestnictwo w wyjazdach międzynarodowych stali się bardziej otwarci i elastyczni oraz rozwinęli swoje zdolności komunikacyjne. A dzięki wymianie doświadczeń zyskali świeższe spojrzenie, nową perspektywę i motywację do pracy.

Główne działania projektu obejmowały edukacyjne mobilności kadry, w tym uczestnictwo w specjalistycznych kursach i szkoleniach zawodowych i językowych, a także obserwacje typu job shadowing. Każde działanie było powiązane z poprzedzającymi go przygotowaniami oraz wynikającymi z nich kontynuacją, wdrażaniem rezultatów, upowszechnianiem tych rezultatów, ewaluacją i raportowaniem. Przed udziałem w mobilnościach uczestnicy pisali testy i wypełniali ankiety, wyniki których wskazywały na ich potrzeby i oczekiwania związane z formą kształcenia. Po kursach i szkoleniach uczestnicy wypełniali ankiety podsumowując swój udział w działaniu.

Działania projektu były następujące:

1. Uczestnictwo 2 nauczycieli j. hiszpańskiego w kursie metodyczno-językowym dla nauczycieli „Español para profesores de ELE", 07.07.-20.07.2014, Malaga, Hiszpania.

2. Udział 2 nauczycieli języków obcych w kursie nauczania z wykorzystaniem technologii „TEL – Technology Enhanced Learning", 20.07.-31.07.2015, St. Julian, Malta.

3. Uczestnictwo nauczycieli matematyki, j. polskiego, chemii, psychologa i wicedyrektor w kursie praktycznej podstawowej znajomości j. angielskiego „Survival English", 04.08.-15.08.2014, Londyn.

4. Uczestnictwo 2 nauczycieli j. angielskiego w kursie metodycznym dla nauczycieli „Methodology Revisited, Revitalised & Re-energised", 06.07.-17.07.2015, St. Julian, Malta.

5. Udział nauczyciela j. francuskiego w kursie językowo-kulturoznawczym dla nauczycieli „C'est comme ca que ca se dit", 27.07.-07.08.2015, Cannes, Francja.

6. Uczestnictwo nauczycieli matematyki, j. polskiego, wychowania fizycznego, psychologa i wicedyrektor w kursie doskonalącym znajomość j. angielskiego dla nauczycieli „Fluency & English Language Development for Teachers", 20.07.-31.07.2015, Malta.

7. Obserwacja typu job shadowing IES Miguel de Cervantes, Móstoles, Hiszpania, listopad 2014, 3 osoby.

8. Obserwacja typu job shadowing Scoil Eoin, Dublin, Irlandia, 2015, 3 osoby.

Obserwacje job shadowing w obu partnerskich szkołach były skoncentrowane na obserwacji placówek oraz nauczycieli w zakresie ich pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wizyta w Móstoles pozwoliła na zapoznanie się z innowacyjnym centrum technologiczno-komputerowym i poznanie rezultatów 2 projektów: wykorzystania nowoczesnych rozwiązań technologiczno-komputerowych oraz nowoczesnej metodologii. Obserwacja szkoły w Dublinie pozwoliła na poznanie skutecznych zindywidualizowanych metod pracy z uczniami o specjalnych potrzebach.

Szkoły partnerskie:

- umożliwiły obserwację szkoły, zajęć w klasie, pracę kadry i zajęć pozalekcyjnych, organizację formalnych i nieformalnych spotkań z kadrą szkoły, umożliwiły prezentację naszej szkoły, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk oraz pomoc w poznaniu realiów i kultury miejsca;

- podzieliły się wiedzą i umiejętnościami będącymi przedmiotem obserwacji, przede wszystkim pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych i trudnościami w nauce;

- udostępniły materiały, pomoce, narzędzia, oraz innowacyjne rozwiązania (m.in. technologiczno-komputerowych) stosowane przez placówki w pracy z młodzieżą, w tym zwłaszcza z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych;

- pozostawały w stałym, regularnym kontakcie przez pocztę elektroniczną, komunikator Skype, What`sApp, telefon;

- uzgadniały z naszą szkołą programy wizyt i obserwacji, włączając pobyt w szkole oraz aktywności pozaszkolne;

- organizowały pomoc w praktycznej organizacji wizyty.

Instytucje organizujące kursy językowe, metodyczne i komputerowe zapewniły najwyższej jakości szkolenia adekwatne do proponowanego, w celu osiągnięcia odpowiednich kompetencji, a także uczestnictwo w innych etapach projektu, m.in. w przygotowaniach, ewaluacji rezultatów, upowszechniania i raportowania.

Przy realizacji projektu szkoła współpracowała ze szkołami językowymi, placówkami doskonalenia nauczycieli oraz partnerskimi szkołami średnimi o profilu zbliżonym do naszej szkoły. Współpraca trwała począwszy od etapu przygotowawczego, aż do ewaluacji rezultatów projektu.

W celu sprawnej i skutecznej realizacji projektu i jak najlepszej jego jakości:

- szkoła podpisała porozumienia z partnerami i organizatorami kursów i szkoleń, w których określono zasady współpracy, cele i terminy aktywności, tytuły i programy lub plany działań oraz zobowiązania stron; porozumienia te były uzgadniane i zawierane za pomocą poczty elektronicznej, telefonu i faksu;

- przez cały czas realizacji projektu szkoła utrzymywała kontakt i potwierdzała wszelkie szczegóły współpracy z partnerami i instytucjami organizującymi szkolenia za pomocą poczty elektronicznej, wideokonferencji;

- wszystkie dokumenty, w tym zaproszenia, umowy, porozumienia, plany działań, szczegółowe programy szkoleń i wizyt job shadowing były przesyłane za pomocą poczty elektronicznej;

- szkoła ETI Malta posiada profil ETI Teacher Training Facebook, który wykorzystywaliśmy do regularnej komunikacji.

Osoby biorące udział w wyjazdach typu job shadowing poprzez obserwację pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych obserwowali jak ważną rolę w procesie edukacyjnym dla takich dzieci pełni nauczyciel wspomagający, jak nauczyciel prowadzący lekcje może z nimi współpracować. W naszym systemie edukacyjnym jest to nowa funkcja i po powrocie z Hiszpanii, nauczycielki dużo praktycznych rad przekazały gronu pedagogicznemu. Hiszpanie pokazali nam jak wykorzystują technologię informacyjną na lekcjach z uczniami z dysfunkacjami, także do ich prac samodzielnych, które wykonują na zajęciach i poza nimi. Zaobserwowano także, dobrze rozwinięty system wspierania uczniów; doradztwo personalne, podejście psychologiczno – pedagogiczne, prowadzenie zajęć dodatkowych metodą praktyczną, to jak ważna jest całą otoczka lekcji która sprawia, iż zwłaszcza uczniowie z dysfunkcjami czują się bezpiecznie, pewnie, mają określone zasady oraz budują poczucie własnej wartości – przez co chętniej i pewniej uczestniczą w zajęciach i w życiu szkoły.

Uczestnicy kursu języka angielskiego w Londynie i na Malcie zwracają uwagę na podwyższenie swoich kompetencji językowych, zdobycie wiedzy na temat kultury, obyczajów i tradycji krajów anglojęzycznych. Ukończenie w/w kursów pomogło im przełamać barierę komunikacyjną i opór przed mówieniem, a tym samym wzmocniło poczucie pewności siebie. Udoskonalone zostały faktyczne umiejętności językowe na tyle, by radzić sobie w prostych, codziennych sytuacjach podczas podróży zagranicznych. Dzięki mobilnościom, w których uczestniczyli nauczyciele poszerzyli swoje horyzonty, zdobyli nowe doświadczenia, poznali nowe kultury i nowych ludzi. Większość z tych nauczycieli zaangażowała się w realizację europejskiego projektu „Uczymy się przedsiębiorczości" pełniąc role nauczycieli wspomagających pracę koordynatora projektu. Biorą udział w spotkaniach projektowych oraz komunikują się ze swoimi partnerami. Od momentu ukończenia kursu dwie nauczycielki wyjeżdżały z młodzieżą do Portugalii i Turcji, a także zaangażowały się w organizację spotkania projektowego w Polsce , kiedy gościliśmy partnerów z Finlandii, Portugalii, Rumunii, wielkiej Brytanii i Włoch, brały udział w wycieczkach organizowanych w ramach innych projektów sprawując opiekę nad młodzieżą także zagraniczną, spotkaniach z partnerami.

Nauczycielka języka polskiego, od kilku lat prowadzi zajęcia języka polskiego dla uczniów obcego pochodzenia. Ukończenie kursów w Londynie i na Malcie pozwoliło jej przekonać się w praktyce, które metody w nauce języka obcego są najbardziej pożądane. Znacznie podniosła swoje kompetencje w zakresie skutecznych metod pracy. Dobre praktyki przenosi na grunt polski, ucząc przede wszystkim poprzez działanie.

Nauczycielki uczestniczące w szkoleniu z wykorzystaniem technologii TEL zdobyły wiedzę na temat wykorzystywania technologii informacyjno – komunikacyjnych na zajęciach językowych: jak tworzyć strony internetowe, blogi, jak przygotowywać materiały na zajęcia takie jak: krzyżówki, zadania językowe, testy i ankiety online. Nauczycielki prowadzą lekcje z komputerem przygotowując materiały przy pomocy multimediów, nadzorują tworzenie stron internetowych projektów uczniowskich, magazynu online. Zdobyta na kursie wiedza pozwala im na sprawdzenie w jaki sposób uczniowie wykonują swoje zadania przy pomocy

komputera. Niewątpliwie podniosły też swoje kompetencje językowe gdyż kurs oczywiście odbywał się w języku angielskim.

Nauczyciele prowadzą klasy wirtualne, wykorzystują nowo poznane strony internetowe do pracy na lekcjach organizują zajęcia metodą projektową, motywują uczniów do korzystania z materiałów autentycznych w celu zdobywania wiedzy językowej.

Nauczycielki biorące udział w szkoleniu metodycznym w Hiszpanii, wzbogaciły swój warsztat pracy o nowe materiały edukacyjne, nowe technologie, które wykorzystują na swoich zajęciach. Mając możliwość prowadzenia zajęć z uczniami i bycie w tym czasie obserwowanym i ocenianym przez hiszpańskich nauczycieli, zdobyły więcej pewności siebie oraz miały możliwość omówienia takich zajęć z nativem. Ogromnym atutem tego wyjazdu była oczywiście możliwość podniesienia swoich kompetencji także językowych, których nauczyciele języków obcych na co dzień mają nie wiele.

Nauczyciele po odbyciu szkoleń metodycznych wzbogacili swój warsztat pracy o nowe materiały i pomysły. Prowadzą dodatkowe zajęcia z wykorzystaniem potocznego słownictwa, technik i ćwiczeń poznanych na kursach, Podczas realizacji podstawy programowej wprowadzają dodatkowe informacje z zakresu słownictwa potocznego.

Nauczyciele zmienili nieco swoje podejście do uczniów. Sami przyznają, że te wyjazdy spowodowały, że rozmawiają z nimi w taki sposób, żeby z jednej strony dać im sygnał że muszą ciężko pracować ale jednocześnie pracują z nimi, nie zostawiają ich samych z problemami i cały czas motywują ich do działania. Poprzez takie podejście stwarzają im na lekcjach poczucie bezpieczeństwa, jasnych zasad i radości z nauki.

Projekt miał duży wpływ na jego uczestników, szkołę i zagranicznych partnerów.

Kadra uczestnicząca w projekcie:

- udoskonaliła kompetencje zawodowe, związane ze swoimi profilami;

- udoskonaliła kompetencje językowe, co pozwala lepiej wykonywać pracę oraz nawiązywać kontakty, współpracę i realizować inne projekty;

- udoskonaliła kompetencje w zakresie wykorzystania TIK;

- wzbogaciła swój warsztat pracy poprzez poznanie i zastosowanie innowacyjnych metod i narzędzi wyniesionych z kursów i obserwacji job shadowing;

- podniosła jakość swojej pracy, co podniosło poczucie wartości i pewności siebie oraz wpłynęło korzystnie na uczniów;

- udoskonaliła kompetencje w zakresie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a także z uczniami zdolnymi;

- poznała systemy edukacyjne innych krajów;

- poznała kulturę innych krajów, przez co podniosła swoją świadomość i zrozumienie różnorodności społecznej, językowej i kulturowej Europy;

- zwiększyła swoją szansę na rozwój i awans zawodowy;

- nawiązała kontakty, które służyły wymianie doświadczeń i nawiązaniu współpracy;

- odczuła większą potrzebę zaangażowania siebie i uczniów w projekty międzynarodowe;

- zwiększyła satysfakcję z wykonywanej pracy;

- zwiększyła motywację do dalszej pracy.

Szkoła:

- zyskała lepiej wykwalifikowanych nauczycieli i jej wizerunek został wzmocniony;

- uzyskała lepszą jakość pracy, poprawę jakości rezultatów osiąganych przez uczniów;

- skuteczniej realizuje rozszerzenia przedmiotowe;

- wprowadziła nowocześniejsze, skuteczniejsze metody i techniki nauczania, które lepiej dopasują się do potrzeb i oczekiwań uczniów;

- zyskała większą zdolność wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

- lepiej wspiera uczniów, zwłaszcza zdolnych, w realizacji swoich zainteresowań i pasji oraz osiąganiu sukcesów;

- dzięki sprawniejszej komunikacji w języku angielskim oferuje lepszą jakość zajęć z obcokrajowcami i przygotowanie ich do polskich egzaminów;

- podniosła swój prestiż i konkurencyjność poprzez poprawę jakości pracy wyników oraz zadowolenie z wprowadzonych innowacji uczniów i rodziców;

- zwiększyła swoją rozpoznawalność na arenie lokalnej, krajowej, a nawet europejskiej, m. in. poprzez podniesienie jakości pracy oraz rozwój współpracy międzynarodowej i udział w projektach.

Nasze instytucje partnerskie zyskały takie same korzyści oraz, nowego, zaangażowanego partnera do przyszłych projektów.

Z rezultatów projektu skorzystali także uczniowie, którzy:

- uzyskają lepszą jakość pracy na lekcji i zajęciach dodatkowych;

- udoskonalają swoje kompetencje, w tym szczególnie językowe;

- doświadczają nowoczesnych metod nauczania, które są atrakcyjne i skuteczne;

- rozwijają swoje kompetencje w zakresie stosowania TIK na lekcjach i poza nimi;

- mogą rozwijać swoje zainteresowania i pasje oraz realizować ambicje i osiągać sukcesy na arenie europejskiej;

- nawiązują kontakty i uczestniczą w projektach, a przez to również podnoszą swoją świadomość kulturową;

- zwiększają swoje szanse na lepsze wykształcenie i szanse na rynku pracy na terenie Europy;

- podnoszą swoją motywację do nauki.

Uczniowie innych szkół w mieście lub okolicach oraz mieszkańcy dzielnicy i miasta również ulegli pozytywnemu wpływowi projektu, ponieważ mogli uczestniczyć w wydarzeniach zorganizowanych w następstwie tego projektu, m.in. w Dniu Języków Obcych i Święcie Szkoły, przedmiotowych i językowych konkursach międzyszkolnych, zawodach sportowych, Pikniku Rodzinnym i Pikniku Zdrowotnym lub spektaklach przygotowanych przez naszą szkołą.

Zaangażowanie nauczycieli z Polski w szkolenia to był ważny krok w modyfikacji ich warsztatu pracy, doskonaleniu metod i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, co z kolei wpływa na wyniki egzaminów szkolnych. Nasi uczniowie także chętniej angażują się w działania projektowe w akcji KA2. Są bardziej motywowani a to także zaowocuje podniesieniem jakości nauczania, nowatorskim przyswajaniem wiedzy przez uczniów oraz zwiększeniem liczby uczestników i laureatów konkursów przedmiotowych.

Nauczyciele zdobyli różne kompetencje, podnieśli swoją samoocenę, stali się bardziej atrakcyjni w oczach swoich uczniów. Zdobyli wiedzę i umiejętności pozwalające im na udział w uczniowskich projektach edukacyjnych. Ponadto nawiązanie nowych znajomości zaowocuje dalszą współpracą przy organizowaniu kolejnych zadań projektowych, pisaniu kolejnych projektów dla uczniów i nauczycieli. Dzięki zdobytemu doświadczeniu i kompetencjom uczestników projektu, szkoła będzie mogła prężniej się rozwijać i wzbogacać swój plan strategicznego rozwoju.

W zakresie doskonalenia kadry pedagogicznej uwzględniono nowe kompetencje i kładzie się nacisk na wspieranie uczniów w aktywności twórczej, wspieranie zdolnych i ambitnych uczniów w osiąganiu sukcesów w konkursach i olimpiadach na arenie międzyszkolnej i krajowej; podniesienie kompetencji kadry podniosło poziom prowadzonych zajęć.

W zakresie projektowania pracy dydaktycznej staramy się modyfikować programy edukacyjne, tworzyć autorskie programy nauczania, wprowadzać aktywizujące metody nauczania, prowadzić zajęcia pozalekcyjne, a także tworzyć indywidualne programy nauczania dla uczniów o specjalnych potrzebach oraz dla uczniów obcego pochodzenia, których mamy coraz więcej w procesie rekrutacji, a którym uczestnicy tego projektu (nauczyciele j. polskiego, matematyki, chemii i psycholog) pomagają odnaleźć się w nowej rzeczywistości i opanować podstawę programową.

W zakresie wykorzystania technik komputerowych szkoła rozszerza wykorzystanie TIK jako materiału dydaktycznego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i będzie nadal szkoliła kadrę na profesjonalnych kursach. Ponadto szkoła planuje przejście na elektroniczny dziennik i będzie wykorzystywała TIK do komunikacji wewnątrzszkolnej, z uczniami i rodzicami. Przywiezione lub zaobserwowane narzędzia TIK autrakcyjniają zajęcia i wzbogacają ofertę zajęć.

W zakresie kształtowania pozytywnych cech uczniów i tworzenia dobrego klimatu, szkoła promuje uczniów uczestniczących w konkursach, olimpiadach, zawodach sportowych,

reprezentujących szkołę na zewnątrz, do których – dzięki nowym kompetencjom – przygotowują uczniów nauczyciele, prowadząc specjalne zajęcia. Poprzez inicjowanie i realizację współpracy międzynarodowej i projektów, szkoła promuje zaangażowaną postawę uczniów i rodziców.

W zakresie promocji, szkoła włączyła w swój plan rozwoju organizację większej liczby wydarzeń, w tym Dnia Języków Obcych i Obcych Kultur, konkursów przedmiotowych i językowych o zasięgu co najmniej międzyszkolnym, planuje organizować wycieczki zagraniczne, gościła u siebie przedstawicieli innych szkół, w tym z innych krajów (współpraca międzynarodowa w postaci strategicznego partnerstwa oraz obserwacji job shadowing).

Magdalena Dąbrowska